

ALUEELLISEN JÄTEHUOLTOVIRANOMAISEN TALOUSARVIO VUODELLE 2023

1. Jätehuoltoviranomaisen palvelukokonaisuus

Alueellinen jätehuoltolautakunta toimii jätelain (646/2011) 23 §:n mukaisena kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Jätehuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluu 17 Pirkanmaan kuntaa, jotka ovat Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan (entisten Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampereen, Vesilahden, Virtain ja Ylöjärven kunnat. Tampereen kaupunki toimii kuntalain mukaisena jätehuollon yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Jätehuoltoviranomainen hoitaa kuntien lakisäätiset jätehuollon järjestämisen viranomaistehtävät, jotka on määriteltä jätelaissa. Tehtäviin kuuluvat mm. jätetak-sasta ja jätehuoltomääräyksistä sekä jätteenkuljetus-järjestelmästä päättäminen, kuntalaisten jätemaksujen maksuunpanosta ja ulosotosta päättäminen sekä jä-temaksumuistutusten käsittely. Lisäksi jätehuoltoviranomainen käsittelee jätehuoltomääräysten mukaiset il-moitusasiat sekä hakemukset jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseksi. Jätehuoltoviranomainen myös ylläpi-tää lakisäätistä rekisteriä jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä ja seuraa jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten toteutumista toimialueellaan.

Jätehuoltolautakunnan asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta vastaa jätehuollon yksikkö, joka sijoittuu Tampereen kaupungin organisaatiossa Kaupunkiympäristön palvelualueen Kestävä kaupunki -palveluryh-mään.

Jätehuoltoviranomaisen toiminnalla luodaan edellytykset ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalle ja asiakkaita monipuolisesti palvelevalle jätehuoltojärjestelmälle. Toiminnalla turvataan lisäksi tehokas ja yh-denmukainen viranomaispäätöksenteko koko yhteistoiminta-alueella. Seurantatyöllä varmistetaan, että kun-nan vastuulle kuuluvat kiinteistöt ovat kattavasti ja asianmukaisesti järjestetyn jätehuollon piirissä. Jätehuol-toviranomainen myös huolehtii, että yhteistoiminta-alueen kuntien, ympäristönsuojeluviranomaisten, kun-tien vesilaitosten, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja muiden sidosryhmien kanssa tehdään riittävästi yhteistyötä jätehuollon alueelliseksi kehittämiseksi.

2. Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristöön vaikuttaa edelleen merkittävästi vuonna 2021 toteutunut jätelain uudistus ja samana vuonna uudistuneet kunnalliset jätehuoltomääräykset. Muuttuneella sääntelyllä on vaikutusta niin viranomaispäätöksentekoon kuin jätehuoltopalveluihin alueella.

Uudet jätehuoltomääräykset ovat aiempaa kattavammat ja niissä on asetettu uusia, nykyistä selvästi tiukempia jätteiden erilliskeräysvelvoitteita. Erilliskeräysvelvoitteita koskevat siirtymäajat umpeutuvat kokonaisuudessaan vuoden 2023 aikana. Viimeisin siirtymäaika vähintään 5 asuinhuoneiston kiinteistöjä koskien on kartonki- ja muovipakkausten keräyksen järjestäminen 1.4.2023 mennessä muissa toimialueen kunnissa Tampereetta lukuun ottamatta. Muut siirtymäajat erilliskeräyksen järjestämiseen vähintään 5 asuinhuoneiston kiinteistöillä ovat umpeutuneet jo aiemmin. Lisäksi biojätteen erilliskeräysvelvoite laajenee joka kiinteistölle Tampereen kaupunkiseudun keskustaajamassa 1.9.2023 mennessä. Muutos koskee alueella noin 355 000 asukasta.

Biojätteen kompostoinnista on tehtävä ilmoitus kunnan jätehuoltoviranomaiselle 31.12.2022 mennessä. Jätehuoltoviranomaisen on merkittävä kompostointi-ilmoitusten tiedot uuteen jätelain 143 §:n mukaiseen rekisteriin biojätteen käsittelystä. Rekisterinpitovelvoite astuu voimaan 1.1.2023. Mikäli noin 20 % alueen pientaloista kompostoi biojätteensä, tarkoittaisi se noin 12 000 ilmoitusta käsiteltäväksi 5 vuoden välein. Ilmoitusten käsittely tapahtuu ensimmäisen kerran pääasiassa vuoden 2023 aikana.

Uudistuva jätelaki tuo myös muutoksia kunnan jätemaksuihin. Tuottajien ja kuntien on sovittava korvauksista, jotka tuottajat maksavat 1.7.2023 alkaen kunnille pakkausten erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta. Korvauksia maksetaan takautuvasti vuonna 2024 ja ne on ohjattava täysimääräisesti jäteastioiden tyhjennyshinnoihin. Asialla on vaikutuksia mm. alueen jätetaksojen valmisteluun.

Kuntien yhteinen jätestrategia vuoteen 2025 valmistui syksyllä 2019. Jätestrategia osaltaan ohjaa myös jätehuoltoviranomaisen toimintaa. Strategiassa määritellyjä toimenpiteitä toteutetaan ja edistetään yhteistyössä strategiassa määritellyjen vastuutahojen kanssa.

3. Vuoden 2023 toiminnan mittarit ja strategiset painopisteet

3.1 Toiminnan tavoitteet ja mittarit vuodelle 2023

Jätehuoltolautakunnan toimintaa kuvaavat mittarit vuodelle 2023 on esitetty alla olevassa taulukossa. Mittarit ovat pääasiassa samoja kuin aikaisempina vuosina. Vuoden 2023 mittareissa on kuitenkin eriytetty käsiteltyjen ilmoitusten määrä omaksi mittarikseen. Tämä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska käsiteltyjen ilmoitusten määrän odotetaan lisääntyvän huomattavasti kompostointi-ilmoitusten vireille tulon myötä.

Toiminnan mittarit				
Toiminta on sujuvaa ja laadukasta:				
	TP 2020	TP 2021	TAE 2022	TAE 2023
<i>Hakemusten käsittelypäivien keskiarvo on alle 14 vuorokautta</i>	14	12	14	14
<i>Päätösten pysyvyys ylemmissä oikeusasteissa, %</i>	100	100	100	100
<i>Annettujen päätösten määrä, kpl</i>	851	969	900	900
<i>Käsiteltyjen ilmoitusten määrä, kpl</i>	50	72	-*	1 200
Jätehuollon keskeisten toimijoiden kanssa tehdään tiiviisti yhteistyötä:				
<i>Jätehuollon kehittämispalaverit yhteistoiminta-alueella, kpl</i>	17	17	17	17
Kiinteistöt ovat kattavasti ja asianmukaisesti järjestetyn jätehuollon piirissä:				
<i>Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamista koskevien seurantakirjeiden määrä, kpl</i>	1 110	309	700	700

*Ei aiempaa mittaria vuoden 2022 talousarviossa.

3.2 Toiminnan strategiset painopisteet vuodelle 2023

Vuoden 2023 toiminnassa painotetaan kolmea strategista painopistettä:

1. Uuden jätelain ja jätehuoltomääräysten toimeenpano

Vuoden 2023 aikana jatketaan edelleen uuden jätelain ja jätehuoltomääräysten toimeenpanoa. Viimeisimmät muutoksia koskevat siirtymäajat umpeutuvat vuoden 2023 aikana. Jätehuoltoviranomaisen näkökulmasta toimintavuoden suurimmat muutokset koskevat taloyhtiöiden erilliskeräysvelvoitteiden muutoksia kartonki- ja muovipakkausten osalta, pientalojen biojätteen erilliskeräysvelvoitetta Tampereen kaupunkiseudun keskustaajamassa sekä biojätteen kompostoinnin ilmoitusvelvollisuutta.

Edellä mainittujen muutosten toimeenpano vaatii jätehuoltoviranomaiselta paljon resursseja toimintavuoden aikana. Erityisesti pientaloja koskeva biojätteen erilliskeräysvelvoite ja kompostoinnin ilmoitusvelvollisuus vaativat laajaa monikanavaista viestintää sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kuten kuntien ja alueen omakotiyhdistysten kanssa. Myös asiakaspalvelua hoitavien tahojen riittävästä perehdyttämisestä on huolehdittava sujuvan asiakaspalvelun varmistamiseksi. Toimintavuoden aikana jatketaan myös yhteistyötä Kiinteistöliitto Pirkanmaa ry:n kanssa taloyhtiöitä koskevien erilliskeräysvelvoitteiden muutoksesta viestimiseksi.

Jätehuoltoviranomainen on käynnistänyt vuoden 2022 aikana jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden noudattamista koskevan seurantatyön. Työn tarkoituksena on tarkastella, että jokaisesta vähintään 5 asuinhuoneiston kiinteistöstä löytyy jätehuoltomääräysten edellyttämät jäteastiat kierrätettäville jätteille. Seurantatyö on

toistaiseksi kohdentunut Tampereella sijaitsevien kiinteistöjen biojätteen, metallin ja lasin keräysastioihin, mutta vuoden 2023 aikana seurantatyötä on tarkoitus kohdentaa kattamaan kaikki jätelajit kaikissa alueen kunnissa. Jätehuoltoviranomaisen kehotuskirjeiden jälkeen vuoden 2023 aikana asia laitetaan vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa niiden kiinteistöjen osalta, miltä jätelain ja jätehuoltomääräysten edellyttämät jäteasiat vielä puuttuvat.

Jätelaki ja jätehuoltomääräykset edellyttävät biojätteen kompostoinnista ilmoittamista 31.12.2022 mennessä. Vaikka ilmoitukset tulisi olla jätettynä jo vuoden 2022 loppuun mennessä, on kuitenkin odotettavissa, että ilmoituksia tulee edelleen vireille suuria määriä vuoden 2023 aikana. Ilmoitusten käsittely tulee vaatimaan paljon resursseja. Kompostointia koskevaan viestintään on myös panostettava toimintavuoden aikana, jotta neuvonnalla voidaan ohjata asiakkaita oikeanlaiseen kompostointiin ja sitä kautta vähentää mahdollisia ympäristöongelmia.

Koska jätehuoltomääräysten muutokset koskevat erityisesti taajama-alueilla miltei jokaista kiinteistöä, on odotettavissa, että jätehuollon muutosten yhteydessä mm. asiakasyhteydenottojen sekä poikkeamishakemusten määrä lisääntyy. Lisääntyvien asiakasyhteydenottojen, hakemusten ja ilmoitusten käsittelemiseksi on varattava riittävät resurssit.

2. Kiinteistöittäisten jätteenkuljetusalueiden päivittäminen

Kiinteistöittäiset jätteenkuljetusalueet on hyväksytty vuonna 2014 alueellisessa jätehuoltojaostossa. Uusien jätehuoltomääräysten myötä bio- ja pakkausjätteiden aluerajauksia koskeva päätös on kumottu, mutta sekajätteen kiinteistöittäinen keräysalue perustuu edelleen tähän päätökseen. Aluerajaus on monelta osin vanhentunut mm. alueiden kaavoituksen ja rakentumisen sekä jätehuollon sääntelyssä tapahtuneiden muutosten johdosta. Tämän vuoksi kiinteistöittäiset jätteenkuljetusalueet on tarkoituksenmukaista päivittää vastaamaan tämänhetkistä tilannetta. Kiinteistöittäisten jätteenkuljetusalueiden laajenemisen selvittäminen on kirjattu myös yhdeksi kuntien yhteisen jätestrategian toimenpiteistä, mitkä tulisi toteuttaa vuoteen 2025 mennessä. Päivitystyö tehdään yhdessä alueen kuntien ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa.

Kiinteistöittäisen jätteenkuljetusalueiden päivittämisen yhteydessä alueiden määrittely on perusteltua muuttaa yleispiirteisen karttamäärittelyn sijasta paikkatietopohjaiseksi. Paikkatietopohjainen alueiden määrittely mahdollistaa aiempaa laadukkaamman seurantatyön sekä poistaa seurannassa ja valvonnassa aiemmin ilmenneitä tulkinnanvaraisuuksia. Lisäksi se palvelee jätelain ja jätehuoltomääräysten toimeenpanoa jätteiden erilliskeräysvelvoitteissa, mitkä perustuvat osittain Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämään paikkatietopohjaiseen YKR-taajamarajaukseen. Erilaisten paikkatietoaineistojen tarkastelu rinnakkain on jatkossa välttämätöntä tiedon oikeellisuuden varmistamiseksi. Myös kunnat ovat toivoneet aluerajausten muuttamista paikkatietopohjaisiksi.

3. Jätestrategian toimeenpano

Kuntien yhteinen jätestrategia vuoteen 2025 on hyväksytty jätehuoltolautakunnassa syksyllä 2019. Jätestrategiassa määritetään kunnallisten jätehuoltopalvelujen tavoitetilä vuoteen 2025, asetetaan strategiset periaatteet kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon kehittämiseksi toimialueella ja määritetään toimenpiteitä, joiden avulla strategiassa asetettu tavoitetilä saavutetaan.

Vuoden 2023 aikana on tarkoitus toteuttaa laajempi tarkastelu siitä, miten jätestrategiaan asetettuja tavoitteita on tähän mennessä saavutettu ja miten strategiaan sisältyviä toimenpiteitä on edistetty. Lisäksi tarkastelun yhteydessä käydään läpi, mitä toimenpiteitä on edelleen toteuttamatta ja laaditaan suunnitelma niiden toteuttamiseksi.

Lisäksi toimintavuoden aikana jatketaan edelleen sidosryhmäyhteistyön parantamista jätestrategiassa määriteltyjen toimenpiteiden osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteistyön lisäämiseen kuntien kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa toimivan jätehuollon järjestämiseksi. Tällä tavoin pyritään varmistamaan, että jätehuoltoa koskevat tilavaraukset ja jätehuollon järjestämistavat ovat jo suunnitteluvaiheessa riittävät lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi.

4. Palvelukokonaisuuden talous

Jätehuoltolautakunnan taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Alueellisen jätehuoltolautakunnan ja jätehuollon yksikön henkilökunnan kustannukset rahoitetaan jätelain mukaisesti jätehuollon asiakkailta perittävään jätemaksuun sisällytettynä. Tampereen kaupunki laskuttaa jätehuoltoviranomaisen toiminnasta aiheutuneet kustannukset Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ltä viimeistään kalenterivuoden loppuun mennessä. Yhteistoimintasopimuksen mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset yhteistoiminnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Jätehuoltoviranomaisen vuoden 2023 talousarvioksi esitetään 490 000 €. Jätehuoltoviranomaisen budjetin esitetään nousevan vuodesta 2022, jolloin toiminnan kustannuksiksi on arvioitu 461 000 €. Vaikka jätehuoltoviranomaisen työmäärä lisääntyy merkittävästi lainsäädännön uusien velvoitteiden myötä, yksikön henkilöstömäärässä ei esitetä tapahtuvan muutosta toimintavuoden aikana. Talousarvion kustannusten nousu johtuu henkilöstökulujen osalta yksikön henkilöstön tehtävien vaativuuden arvioinnissa vuonna 2022 tapahtuneista muutoksista, mikä näkyy kohonneina henkilöstömenoina. Talousarviossa on huomioitu lisäksi koHoavat vuokratulot sekä palvelujen ostoissa tapahtuva yleinen kustannustason nousu. Talousarvioesitykseen liittyy vielä joitain epävarmuuksia mm. kunta-alan keskeneräisen palkkaratkaisun johdosta, minkä vuoksi talousarvioesitystä varaudutaan päivittämään ennen talousarvion hyväksymistä jätehuoltolautakunnassa syyskuussa.

Alueellinen jätehuoltolautakunta

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	TA 2022	TAE 2023
Toimintatulot			
Muut toimintatulot	425 000	461 000	490 000
Toimintatulot yhteensä	425 000	461 000	490 000
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-303 000	-340 000	-363 000
Palkat ja palkkiot	-247 000	-281 000	-300 000
Henkilösivumenot	-55 000	-59 000	-63 000
Eläkemenot	-45 000	-48 000	-51 000
Muut henkilösivumenot	-10 000	-11 000	-12 000
Palvelujen ostot	-61 000	-73 000	-75 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 000	-4 000	-4 000
Vuokramenot	-14 000	-16 000	-20 000
Muut toimintamenot (kp 113132_26299 jätehuoltoltk)	-30 000	-28 000	-28 000
Toimintamenot yhteensä	-411 000	-461 000	-490 000
Toimintakate	14 000	0	0
Tilikauden tulos	14 000	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 000	0	0

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet (htv)	TP 2021		TA 2022		TA 2023	
	1 000 euroa	htv	1 000 euroa	htv	1 000 euroa	htv
Jätehuolto	-303	5,62	-340	6,4	-363	6,4